

DOI 10.31558/2519-2949.2019.3.18

УДК 327(510+4):330

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9286-1171>

Кукалець О. Є., Національний університет «Острозька академія»

ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ ОБРАЗУ КНР В ЄВРОПІ

Починаючи з 2008 р. торговельно-економічна співпраця між ЄС та КНР зазнала суттєвих змін. Відповідно до Плану дій «ЄС-Китай 2020» та Глобальної стратегії розвитку ЄС критично важливими сферами європейсько-китайських економічних відносин є інвестиції, інфраструктура, високотехнологічні галузі промисловості, права інтелектуальної власності, регулювання торгівлі та доступ до ринків. Співпраця у цих сферах визначає існуючі та потенційні виклики для країн-членів ЄС. Мета статті – аналіз та простеження впливу економічних чинників на формування образу КНР серед європейських країн.

Здійснивши загальний аналіз кожної з критичних сфер співпраці, розглянувши показові приклади співробітництва між сторонами та простеживши їхній вплив на політику ЄС щодо КНР, можна зробити декілька висновків. По-перше, на сучасному етапі відбувається трансформація образу КНР та чинників, які є визначальними у сприйнятті країни. По-друге, відсутність спільно розроблених норм та правил регулювання торговельно-економічної діяльності, недостатній рівень технічних можливостей для виявлення та доведення факту зловживань, складнощі в формуванні спільної зовнішньої політики серед країн-членів ЄС, створюють додаткові перепони під час налагодження співпраці між сторонами. Характерною рисою цієї ситуації є те, що рішення, які приймаються країнами-членами ЄС стосовно КНР, певною мірою залежать від сприйняття Китаю. По-третє, можна припустити, що після 2020 р. відбудеться подальша трансформація образу КНР серед європейських країн, спричинена частковим усуненням чи трансформацією чинників, які впливають на формування негативного образу Китаю.

Ключові слова: Європейський Союз, Китайська Народна Республіка, економічна безпека, формування образу

У 2013 р. Голова КНР Сі Цзіньпін представив ініціативу «Один пояс, один шлях» (一帶一路, yīdài yīlù), яка окреслила китайське бачення моделі розвитку відносин з іншими країнами [2]. Поряд з економічним зростанням та перетворенням на впливового регіонального актора, сучасними цілями розвитку Китайської Народної Республіки (далі – КНР) є побудова «середньозаможного суспільства» (小康社会, xiǎokāng shèhuì) до 2020 р. та утвердження в ролі наддержави до 2049 р. [4, с. 59]. Світова спільнота неоднозначно відреагувала на економічні досягнення та модернізацію Китаю у поєднанні з більш активною позицією країни на міжнародній арені. Багато акторів висловили власні перестороги щодо зростання КНР, наголошуючи на потенційних викликах та загрозах, які виникають внаслідок посилення ролі Китаю.

Актуальність дослідження цієї тематики спричинена декількома чинниками. По-перше, у зв'язку з активним розвитком економічної співпраці між Європейським Союзом (далі – ЄС) та КНР, сторони зіштовхнулися з низкою проблем, які пов'язані з умовами регулювання інвестицій і торгівлі. По-друге, зважаючи на трансформаційні процеси у системі міжнародних відносин, зокрема посилення ролі країн Сходу, зростає необхідність перегляду традиційного образу Китаю та приведення його у відповідність до сучасних реалій, що дозволить краще розуміти зовнішню політику КНР та її відносини з ЄС. Мета статті – аналіз та простеження впливу економічних чинників на формування образу КНР серед європейських країн.

На сучасному етапі основоположним документом, який регулює відносини між ЄС та КНР є План дій «ЄС-Китай 2020» (далі – План дій), прийнятий у 2015 р. Відповідно до нього пріоритетними галузями співпраці між акторами є безпекова сфера, економіка, сталий розвиток та міжлюдські контакти [8]. Водночас спостерігається поступова зміна фокусу у відносинах між

сторонами. Наприклад, співпраця в економічній сфері ґрунтовно висвітлюється в документів, а питання дотримання прав людини згадується в Плані дій лише двічі [8].

Глобальна стратегія розвитку ЄС, прийнята в 2016 р., визначила політику Союзу в безпековій та зовнішньополітичній сферах. У документі зазначається, що поряд з розвитком торгівлі та інвестицій, важливими питаннями для європейсько-китайських відносин, які потребують врегулювання, є захист прав інтелектуальної власності, співпраця у високотехнологічних галузях промисловості та діалог з економічних реформ [30, с. 38].

Базуючись на Планові дій та Глобальній стратегії розвитку ЄС можна виокремити основні сфери, які є критично важливими для європейських країн у контексті європейсько-китайських економічних відносин. Так, питання інвестицій, інфраструктури, високотехнологічні галузі промисловості, права інтелектуальної власності, регулювання торгівлі та доступ до ринків є ключовими маркерами, які окреслюють образ КНР серед країн Європи. Співпраця у цих сферах визначає наявні чи потенційні виклики, які формують сприйняття Китаю.

Китайські інвестиції в портову інфраструктуру є одним із найбільш дискусійних питань, які розглядаються з двох позицій. З одного боку, інвестиції позитивно впливають на торгівлю між сторонами завдяки зниженню вартості доставки продукції та розвитку портової інфраструктури. Згідно з дослідженням французького науковця Т. Пейро, китайські інвестиції присутні у портах таких країн як Греція, Італія, Франція, Іспанія, Бельгія та Нідерланди [14, с. 13]. Найбільш відома інвестиція КНР – придбання 67% акцій грецького порту Пірей компанією COSCO у 2016 р., переговори про що велися ще з 2014 р. [1]. Крім того, протягом 2016–2017 рр. ця ж компанія придбала акції портів Ноатум (Іспанія), Роттердам (Нідерланди) та Вадо-Лігуре (Італія). Інша китайська компанія China Merchants Group інвестує у порти, які пролягають через Арктичний торговельний шлях: Кіркенес (Норвегія), Клаїпеда (Литва) та порти Ісландії [14, с. 17]. Робота китайських компанії у цих портах переважно пов'язана з управлінням контейнерними терміналами [14, с. 17].

З іншої боку, в окремих європейських країнах мають місце побоювання, що китайські компанії можуть розпочати диктувати власні умови співпраці, визначаючи ціни чи умови торгівлі [14, с. 13]. Наприклад, на початку 2018 р. China Communications Construction Group відмовилася споруджувати глибоководний порт Лісечіль у Швеції. Причиною відповідного рішення стала петиція місцевого населення, в якій висловлювалося занепокоєння громади, пов'язані з потенційними безпековими викликами та загрозами навколишньому середовищу [14, с. 17].

Окрему увагу варто приділити аналізу зростання конкуренції між ЄС та КНР у виробництві продукції з високою доданою вартістю. Відповідно до плану «Made in China 2025» морська справа та будівництво високотехнологічних суден визначенні пріоритетними галузями розвитку [14, с. 19]. У цьому контексті, однією з конкуруючих галузей для ЄС та КНР є будівництво круїзних лайнерів. Лідуючими європейськими фірмами у цій галузі промисловості є Fincantieri (Італія), Meyer Werft (Німеччина) та Chantiers de l'Atlantique (STX) (Франція) [14, с. 19].

У червні 2017 р. італійська компанія Fincantieri розпочала співпрацю з китайською компанією Baoshan. Вони спільно уклали контракт з американською судноплавною компанією Carnival на будівництво двох круїзних лайнерів класу Vista. У ході співпраці європейська компанія передала власні виробничі технології китайському партнеру [14, с. 19]. Цей досвід став підставою для формування пересторог у Fincantieri та інших європейських виробників круїзних лайнерів стосовно незахищеності власних технологій, що ставить під загрозу конкурентоспроможність європейської продукції. Одним із перших заходів у відповідь, спрямованих на захист власного виробника та технологій, стала тимчасова націоналізація французької суднобудівної компанії Chantiers de l'Atlantique (STX) у 2017 р. [14, с. 21].

Іншим показовим прикладом, який відображає сучасне сприйняття КНР європейськими країнами, є дискусія навколо п'ятого покоління мобільних мереж (далі – 5G). Я.-П. Клеїнганс, німецький експерт у галузі ІТ, зазначає, що ці обговорення в меншій мірі стосуються власне компаній, а відображають рівень довіри до китайського уряду [24, с. 6]. Експерт стверджує, що діяльність китайських компаній ZTE чи Huawei варто розглядати не лише у контексті їхньої економічної діяльності, а як потенційні інструменти, які можуть використовуватися КНР для дій, що несуть у собі загрозу європейським країнам [24, с. 3]. Відповідно до позиції європейських країн, основна небезпека полягає у використанні технічного обладнання, виготовленого китайськими компаніями [24, с. 4]. Відсутність технічних можливостей перевірити рівень безпеки обладнання та встановити наявність чи відсутність загрози призводить до того, що позиція

європейських країн базується не на даних технічних перевірок, а власне на сприйнятті країни-виробника.

Пояснюючи сучасний стан відносин між ЄС та КНР, Я.-П. Клеінганс використовує термін «tech war». Це поняття позначає суперництво між країнами, які представляють різні економічні системи, за технології [24, с. 11]. Варто підкреслити, що КНР досягнула значних успіхів у розвитку ІТ та комунікацій. Наприклад, Huawei є однією з перших китайських компаній, що займає лідируючі позиції у формуванні сучасної інформаційної інфраструктури [26, с. 11]. Крім того, відбувається зростання ролі Китаю у процесі стандартизації та патентуванні нових технологій [24, с. 11]. Звідси можна припустити, що ІТ та інформаційно-комунікаційна інфраструктура є та в подальшому залишатимуться ключовими галузями, які здійснюють суттєвий вплив на розвиток європейсько-китайських відносин та формують образ КНР серед країн-членів ЄС.

Політика та окремі заходи, спрямовані на створення преференцій для китайських компаній, також сприймаються європейськими країнами негативно. У звіті про стан відносин між ЄС та КНР, представленому Європейському парламенту в 2018 р., Б. Белдер зазначає, що реалізація інфраструктурних проєктів, які фінансуються за рахунок державних банків Китаю, може призвести до формування державної заборгованості європейських країн. Науковець зауважує, що китайські інвестиції не створюють нові робочі місця для європейців. Відповідно до статистики, яку наводить Б. Белдер, у 86% проєктів, які реалізують китайські компанії, обладнання і матеріали для будівництва імпортується з Китаю [6, с. 12]. Інший момент, який негативно сприймається європейською стороною, – незастосування процедури тендерного відбору компаній, що здійснюють реалізацію проєкту [6, с. 7].

Водночас відбувається формування альтернативних фінансових установ, як-от Новий банк розвитку, Азійський банк інфраструктурних інвестицій та інвестиційний фонд «The Silk Road Fund», де провідну роль відіграє Китай [10, с. 125]. Б. Белдер наголошує на тому, що поряд із створенням нових фінансових установ відсутні показники, які б підтверджували їхній позитивний вплив на рівень зайнятості, захист прав робітників, протидію змінам клімату та гарантували б виробництво продукції, без заподіяння шкоди навколишньому середовищу [6, с. 16].

Інше питання, яке впливає на негативне сприйняття Китаю серед європейських країн, – регулювання торгівлі, а саме: доступ єврейських виробників до китайського ринку. Загалом європейські інвестиції у китайську економіку зменшувалися протягом останніх чотирьох років [15, с. 85]. Наприклад, прямі іноземні інвестиції країн ЄС склали близько 8 млрд. євро у 2018 р., що було на 23% нижче показника 2015 р. У 2017 р. близько 50% європейських компаній, які вели власну діяльність у КНР, зазначили, що умови ведення бізнесу в Китаї значно погіршилися у порівнянні з попереднім роком [5, с. 12].

Відповідно до результатів дослідження інвестиційного клімату КНР за 2018 р., ключова проблема, з якою зіткнулися європейські компанії, – це посилення норм та стандартів захисту навколишнього середовища в Китаї. Загалом цей чинник розглядається в контексті загальної тенденції зростання законодавчого регулювання діяльності іноземних компаній, що сприймається як прояв дискримінаційної політики Китаю, спрямованої на захист національного виробника [19, с. 7]. Друга найбільша перепона – нечіткість правил та норм, які регулюють діяльність фірм на китайському ринку [19, с. 7]. Наприклад, запровадження власних стандартів та сертифікації для отримання дозволу на експорт сільськогосподарської продукції до КНР розглядається як один із ключових викликів [6, с. 18].

Водночас Китай продовжує залишатися у трійці найбільш бажаних ринків майбутніх інвестицій для більшості європейських компаній [19, с. 19]. Важливими трендами у формуванні образу Китаю стало те, що у 2018 р. 61% європейських компаній, які ведуть власну діяльність в КНР та взяли участь у дослідженні бізнес-середовища країни, вперше зазначили, що китайські компанії є рівноцінно або більш інноваційними за європейські [19, с. 10]. Стратегія виходу на іноземний ринок, інноваційність продуктів та послуг і бізнес-модель зазначені як сфери, у яких китайські компанії є більш прогресивними у порівнянні з європейськими [19, с. 11]. Крім того, відбувається поступове зростання частки компаній: з 15% у 2016 р. до 30% у 2018 р., які сприймають науково-дослідне середовище КНР як більш сприятливе у порівнянні з середньостатистичним світовим показником [19, с. 22].

Суттєвим викликом, який стосується європейсько-китайських відносин, є досягнення консенсусу та формування єдиної позиції щодо Китаю серед країн-членів ЄС. У 2017 р. Е. Макрон та А. Меркель заявили про необхідність протидіяти зростанню китайських інвестицій в ЄС,

створюючи додатковий тиск на Китай для відкриття власного ринку. Однак, ця пропозиція була піддана критиці Португалією, Грецією, Угорщиною та Польщею, для яких китайські інвестиції є необхідним ресурсом для розвитку національних економік [15, с. 85]. Крім того, розвиток відносин з КНР у форматі «16+1», який орієнтується на співпрацю в економічній сфері та реалізацію спільних інфраструктурних проектів з 16 країнами Прибалтики, Центрально-Східної і Південно-Східної Європи та Західних Балкан, також розглядається як виклик політичній єдності ЄС [11, с. 12]. Наприклад, у червні 2017 р. ЄС вперше зіткнувся з проблемою, коли країни-члени не змогли узгодити позицію та прийняти спільну заяву про стан прав людини в Китаї в рамках Ради ООН з питань прав людини у Женеві через вето Греції [11, с. 13; 15, с. 86].

Показовим прикладом взаємозалежності між негативним сприйняттям Китаю та його впливом на формування політики ЄС є ситуація з наданням КНР статусу країни з ринковою економікою (далі – статусу). Після вступу Китаю до Світової організації торгівлі (далі – СОТ) одним з пріоритетних завдань країни стало отримання відповідного статусу. Однак ЄС відкладала з прийняттям відповідного рішення, що можна пояснити дією декількох чинників [29, с. 1].

Захист робочих місць у європейських країнах був однією з основних причин відмови в статусі. Відповідно до оцінки Вашингтонського Інституту економічної політики, надання статусу КНР поставить під загрозу від 1,7 млн. до 3,5 млн. робочих місць в країнах-членах ЄС через постачання на європейський ринок дешевших товарів [29, с. 1]. Можна виокремити три групи країн, відповідно до потенційних втрат робочих місць: найбільш вразливі – Італія, Німеччина, Франція та Великобританія; країни з середнім рівнем вразливості – Польща, Іспанія, Румунія та Нідерланди; вразливі – Болгарія, Республіка Чехія та Угорщина [29, с. 2-3].

Інший виклик, пов'язаний з наданням статусу, – регулювання торговельних відносин між сторонами. На сучасному етапі спостерігається зростання дефіциту в торговельних відносин між КНР та ЄС. Наприклад, у 2000 р. різниця між імпортом європейських і експортом китайських товарів та послуг склала 48,8 млрд. євро, а у 2014 р. вона зросла до 182,8 млрд. євро [29, с. 5]. Згідно з прогнозами, протягом перших трьох-п'яти років після прийняття рішення про надання статусу відбудеться подальше зростання торговельного дефіциту ЄС, що складе 1-2% ВВП країн-членів Союзу [29, с. 2]. Іншими ключовими аргументами, до яких апелювали європейські країни, пояснюючи власне рішення з відкладанням надання статусу, – застосування дискримінаційної політики щодо іноземних компаній та порушення прав інтелектуальної власності в КНР [29, с. 2].

У грудні 2016 р. закінчувався 15-річний термін з моменту підписання Протоколу про вступ КНР до СОТ, після чого ЄС мала прийняти рішення про надання чи відмову в наданні статусу. Відсутність визнання статусу дозволяло ЄС надалі проводити антидемпінгову політику, яка є одним з інструментів підтримки європейських виробників. Наприклад, з 39 антидемпінгових розслідувань, які вела Європейська комісія в 2015 р., 29 стосувалися КНР [10, с. 124].

Резолюція Європарламенту про відмову КНР у наданні статусу, яка має рекомендаційний характер, прийнята 12 травня 2016 р. [16]. У резолюції зазначається, що ЄС не визнає положення про автоматичне надання статусу КНР після завершення 15-річного терміну [16]. Основна офіційна причина відмови – невідповідність Китаю п'ятьом вимогам до країн, які прагнуть отримати відповідний статус [16]. Загалом ЄС визнав, що КНР відповідає лише другому критерію [13, с. 1].

Під час прийняття відповідного рішення важливу роль відіграв політичний контекст. Країни-члени ЄС знову зіштовхнулися з проблемою узгодження власної позиції. Наприклад, країни Північної Європи та Великобританія підтримали надання статусу КНР. Німеччина не заперечувала проти прийняття відповідного рішення, однак наголосила на необхідності врегулювання торговельних відносин з КНР. Італія виступила проти прийняття схвального рішення [3]. Водночас існують прецеденти, коли відповідний статус надавався країні, яка не відповідала критеріям ЄС. Наприклад, у 2002 р. Російська Федерація отримала статус, попри те, що вона також не відповідала усім критеріям [22, с. 1]. Можна зробити припущення, що відмову в наданні статусу КНР варто розглядати не лише у контексті відповідності країни певним критеріям, а як відображення комплексного сприйняття Китаю.

Існуючі та потенційні виклики вплинули на зміну підходу ЄС до реалізації власної зовнішньої політики щодо КНР. Європейські країни почали приділяти більше уваги питанням регулювання торгівлі та запровадженню законодавства, що дозволить посилити контроль інвестицій та діяльності іноземних компаній, захистити критичні галузі промисловості і технології. У документі «Елементи

нової стратегії щодо Китаю», виданому в 2016 р., пріоритетними галузями в оцінці політики КНР та формуванні зовнішньої політики ЄС є процес реформ у країні, дотримання принципу взаємності, підписання інвестиційної угоди, безпека, верховенство права, права людини і сталий розвиток [23, с. 13-14]. На сучасному етапі тривають переговори стосовно всеохоплюючої Угоди про інвестиції між ЄС та КНР, підписання якої планується в 2020 р. З 25 по 27 лютого 2019 р. у Брюсселі проходив 20-ий раунд переговорів щодо цієї Угоди [28]. Інший механізм, який дозволить посилити регулювання іноземних інвестицій в ЄС, – введення нових правил перевірки прямих іноземних інвестицій, які наберуть чинності з квітня 2019 р. [21].

Водночас відбувається трансформація інвестиційної політики Китаю. 15 березня 2019 р. у ході прес-конференції, присвяченій закриттю другої сесії 13-ого Національного народного конгресу КНР, прем'єр-міністр Лі Кецян заявив, що Китай планує затвердити низку нових норм та правил, які дозволять захистити і гарантувати інтереси та права іноземних інвесторів у КНР [9]. Того ж дня затверджений закон «Про іноземні інвестиції», який створить умови для формування кращого інвестиційного клімату в країні. Цей закон набере чинності з 1 січня 2020 р. [9]. Ці кроки є частиною нової хвилі політики «реформ і відкритості». Згідно з припущеннями, вона дозволить врегулювати торговельні відносини з іншими країнами, розпочати диверсифікацію експортних ринків, залучити іноземні інвестиції на внутрішній ринок Китаю та підтримати подальший розвиток ініціативи «Один пояс, один шлях» [11].

Загалом можна зробити висновок, що починаючи з 2012 р. відбувається суттєва трансформація європейсько-китайських відносин, що впливає на сприйняття Китаю. Так, відбувається зміна ключових чинників, які формують образ країни – від питань захисту прав людини до торговельно-економічної співпраці. На сучасному етапі ключовими сферами, які впливають на формування негативного образу Китаю, є інвестиції, реалізація інфраструктурних проектів, розвиток високотехнологічної промисловості, права інтелектуальної власності, регулювання торгівлі та доступ до ринків.

Відсутність спільно розроблених норм та правил регулювання торговельно-економічної діяльності, недостатній рівень технічних можливостей для виявлення та доведення факту зловживань, складнощі в формуванні спільної зовнішньої політики серед країн-членів ЄС, створюють додаткові перепони під час налагодження співпраці між сторонами. Саме тому характерною рисою зовнішньої політики ЄС є те, що рішення, які приймають країни-члени Союзу стосовно КНР, певною мірою залежать від сприйняття Китаю. Підтвердженням цього є ситуація, пов'язана з 5G технологіями чи наданням КНР статусу країни з ринковою економікою.

Сторони реалізують політику, спрямовану на посилення регулювання відносин. Починаючи з 2016 р. прийнято низку документів, які забезпечать регулювання інвестиційної діяльності в межах ЄС та сприятимуть реалізації спільної політики країнами-членами. Зі свого боку Китай розпочав здійснювати кроки, спрямовані на лібералізацію інвестиційного середовища всередині країни. Це дозволяє припустити, що після 2020 р. відбудеться подальша трансформація сприйняття КНР серед європейських країн, спричинена частковим усуненням чи трансформацією економічних чинників, які впливають на формування негативного образу КНР. Водночас комплексний аналіз інших чинників, які визначають позицію європейських країн, у поєднанні з публічною дипломатією КНР в Європі, як інструменту протидії негативному сприйняттю країни, дозволить сформувати цілісне бачення сучасного образу Китаю серед європейських країн, що визначає тематику подальших досліджень у цьому напрямку.

Бібліографічний список:

1. Гошовский И. Зачем китайцам крупнейший порт Греции. *Порты Украины*. 11 июля 2016. URL: <https://ports.com.ua/articles/zachem-kitaytsam-krupneyshiy-port-gretsii> (дата обращения: 20.03.2019).
2. Кіктенко В.О. Китай у сучасному світі: мирне піднесення, відродження нації та «м'яка сила». *Китай очима Азії*. Київ, 2017. С. 11-100.
3. Коваль О. Європа відмовилася визнати китайську економіку ринковою, але головна битва ще попереду. *Центр сучасного Китаю «Тянься лінк»*. 2016. URL: <http://www.tianxia.link/uk/article/3920-ievropa-vidmovilas-viznati-kitais-ku-iekonomiku-rinkovoju-alie-golovna-bitva-shchie-popieriedu> (дата звернення: 20.03.2019).
4. Лузянин С. Китай и XVIII съезд КПК. Внутренние и внешние ориентиры. *Обозреватель*. 2013. № 1/2013. С. 54-60. URL: www.observer.materik.ru/observer/N1_2013/054_060.pdf (дата обращения: 20.03.2019).
5. Annual report 2017. European Union Chamber of Commerce in China. Beijing. URL: http://www.eurochamber.com.cn/en/publications-archive/567/Annual_Report_2017 (Last accessed: 20.03.2019).
6. Belder B. Report on the state of EU-China relations (2017/2274(INI)). Brussels, 20.07.2018. 45 p.
7. China going global. Between ambition and capacity. China Policy. Beijing, 2017. 11 p.

8. China strategy 2015-2020. Strategic framework for cooperation with China in research, science and education. Federal Ministry of Education and Research. Division Cooperation with Asia and Oceania. Bonn, 2015. 73 p.
9. China to prepare rules in line with foreign investment law: Premier Li. *Xinhua*. 15 March 2019. URL: http://www.npc.gov.cn/englishnpc/Special_13_2/2019-03/15/content_2083627.htm (Last accessed: 20.03.2019).
10. Christiansen T., Maher R. The rise of China – challenges and opportunities for the European Union. *Asia Europe Journal*. 2017. Vol. 15. No. 2. P. 121-131.
11. Commentary: China's resolve to all-around reform and opening up provides reassurance to global economy. *Xinhua*. 8 March 2019. URL: http://www.npc.gov.cn/englishnpc/Special_13_2/2019-03/08/content_2078214.htm (Last accessed: 20.03.2019).
12. Commission staff working document on foreign direct investment in the EU. Following up on the Commission communication «Welcoming foreign direct investment while protecting essential interest» of September 2017. SWD(2019) 108. European Commission. Brussels, 2019. 105 p.
13. Commission staff working document on progress by the People's Republic of China towards graduation to market economy status in trade defence investigations. SEC(2008) 2503 final. Commission of the European Communities. Brussels, 2008. 30 p.
14. Duchatel M., Duplaix A.S. Blue China: navigating the Maritime Silk Road to Europe. Policy brief. London, 2018. 56 p.
15. Ella D. China-Europe relations: opportunities and risks. *The European Union in turbulent times: challenges, trends, and significance for Israel* / ed. by Y. Rosner and A. Kantor. Tel-Aviv, 2018. P. 81-89.
16. European Parliament resolution of 12 May 2016 on China's market economy status (2016/2667(RSP)). *Official Journal of the European Union*. 28.2.2018. Vol. C76. P. 43–44.
17. EU–China 2020 strategic agenda for cooperation. European Union. 2013. URL: http://eeas.europa.eu/archives/docs/china/docs/eu-china_2020_strategic_agenda_en.pdf (Last accessed: 20.03.2019).
18. EU-China FDI Monitor. 1Q 2016 updated: public version. Rhodium Group. 2016. 8 p.
19. European business in China. Business confidence survey 2018. European Union Chamber of Commerce in China. Beijing, 2018. URL: [http://static.europeanchamber.com.cn/upload/documents/documents/BCS_2018_EN_version\[568\].pdf](http://static.europeanchamber.com.cn/upload/documents/documents/BCS_2018_EN_version[568].pdf) (Last accessed: 20.03.2019).
20. Feroci F.N. Trade without Trump: the way forward, a European perspective. *IAI Commentaries*. 2018. Vol. 18. P. 1-5.
21. Foreign investment screening: new European framework to enter into force in April 2019: press release. European Commission. Brussels, 5 March 2019. URL: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1532_en.htm (Last accessed: 20.03.2019).
22. Godement F. China's market economy status and the European interest: policy brief. London, 2016. 12 p.
23. Godement F., Vasselier A. China at the gates. A new power audit of EU-China relations. London, 2017. 127 p.
24. Kleinhans J.-P. 5G vs. national security – a European perspective. Berlin, 2019. 21 p.
25. Leonard M. Future of EU-China relations: podcast. *Mark Leonard's world in 30 minutes*. 2018. URL: <https://soundcloud.com/ecfr/future-of-eu-china-relations> (Last accessed: 20.03.2019).
26. Misiagiewicz J., Misiagiewicz M. China's «One Belt, One Road» initiative – the perspective of the European Union. *Annales Universitatis Mariae Curie-Sklodowska, Lublin – Polonia*. 2016. Vol. XXIII. No. 1. P. 33-42.
27. Moldenhauer R., Lang N., Bonanati F., Schonfeld J. Gauging the Chinese threat to European machinery makers. A German perspective on the new competitive landscape. *BCG Perspectives*. 2014. P. 1-6.
28. Report of the 20th round of negotiations for the EU-China investment agreement. TRADE.B2. Directorate-General for Trade. European Commission. Brussels, 2019. 1 p.
29. Scott R.E., Jiang X. Unilateral grant of market economy status to China would put millions of EU jobs at risk: report. Washington, 2015. 23 p.
30. Shared vision, common action: A stronger Europe. A global strategy for the European Union's foreign and security policy. Council of the European Union. Brussels, 2016. 56 p.

References:

1. Goshovskij I. Zachem kitajcam krupnejshij port Grecii. *Porty Ukrainy*. 11 Ijulja 2016. URL: <https://ports.com.ua/articles/zachem-kitajtsam-krupneyshiy-port-gretsii> (data obrashhenija: 20.03.2019).
2. Kiktenko V.O. Kytai u suchasnomu sviti: myrne pidnesennia, vidrodzhennia natsii ta «miaka syla». *Kytai ochyma Azii*. Kyiv, 2017. S. 11-100.
3. Koval O. Yevropa vidmovylasia vyznaty kytaisku ekonomiku rynkovoju, ale holovna bytva shche poperedu. *Tsentr suchasnoho Kytaiu «Tiansia link»*. 2016. URL: <http://www.tianxia.link/uk/article/3920-ievropa-vidmovilas-viznati-kitais-ku-iekonomiku-rinkovoju-alie-golovna-bitva-shchie-popieriedu>. (data zvernennia: 20.03.2019).
5. Annual report 2017. European Union Chamber of Commerce in China. Beijing. URL: http://www.europeanchamber.com.cn/en/publications-archive/567/Annual_Report_2017 (Last accessed: 20.03.2019).

6. Belder B. Report on the state of EU-China relations (2017/2274(INI)). Brussels, 20.07.2018. 45 p.
7. China going global. Between ambition and capacity. China Policy. Beijing, 2017. 11 p.
8. China strategy 2015-2020. Strategic framework for cooperation with China in research, science and education. Federal Ministry of Education and Research. Division Cooperation with Asia and Oceania. Bonn, 2015. 73 p.
9. China to prepare rules in line with foreign investment law: Premier Li. *Xinhua*. 15 March 2019. URL: http://www.npc.gov.cn/englishnpc/Special_13_2/2019-03/15/content_2083627.htm (Last accessed: 20.03.2019).
10. Christiansen T., Maher R. The rise of China – challenges and opportunities for the European Union. *Asia Europe Journal*. 2017. Vol. 15. No. 2. P. 121-131.
11. Commentary: China's resolve to all-around reform and opening up provides reassurance to global economy. *Xinhua*. 8 March 2019. URL: http://www.npc.gov.cn/englishnpc/Special_13_2/2019-03/08/content_2078214.htm (Last accessed: 20.03.2019).
12. Commission staff working document on foreign direct investment in the EU. Following up on the Commission communication «Welcoming foreign direct investment while protecting essential interest» of September 2017. SWD(2019) 108. European Commission. Brussels, 2019. 105 p.
13. Commission staff working document on progress by the People's Republic of China towards graduation to market economy status in trade defence investigations. SEC(2008) 2503 final. Commission of the European Communities. Brussels, 2008. 30 p.
14. Duchatel M., Duplax A.S. Blue China: navigating the Maritime Silk Road to Europe. Policy brief. London, 2018. 56 p.
15. Ella D. China-Europe relations: opportunities and risks. *The European Union in turbulent times: challenges, trends, and significance for Israel* / ed. by Y. Rosner and A. Kantor. Tel-Aviv, 2018. P. 81-89.
16. European Parliament resolution of 12 May 2016 on China's market economy status (2016/2667(RSP)). *Official Journal of the European Union*. 28.2.2018. Vol. C76. P. 43-44.
17. EU-China 2020 strategic agenda for cooperation. European Union. 2013. URL: http://eeas.europa.eu/archives/docs/china/docs/eu-china_2020_strategic_agenda_en.pdf (Last accessed: 20.03.2019).
18. EU-China FDI Monitor. 1Q 2016 updated: public version. Rhodium Group. 2016. 8 p.
19. European business in China. Business confidence survey 2018. European Union Chamber of Commerce in China. Beijing, 2018. URL: [http://static.europeanchamber.com.cn/upload/documents/documents/BCS_2018_EN_version\[568\].pdf](http://static.europeanchamber.com.cn/upload/documents/documents/BCS_2018_EN_version[568].pdf) (Last accessed: 20.03.2019).
20. Feroci F.N. Trade without Trump: the way forward, a European perspective. *IAI Commentaries*. 2018. Vol. 18. P. 1-5.
21. Foreign investment screening: new European framework to enter into force in April 2019: press release. European Commission. Brussels, 5 March 2019. URL: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1532_en.htm (Last accessed: 20.03.2019).
22. Godement F. China's market economy status and the European interest: policy brief. London, 2016. 12 p.
23. Godement F., Vasselier A. China at the gates. A new power audit of EU-China relations. London, 2017. 127 p.
24. Kleinhans J.-P. 5G vs. national security – a European perspective. Berlin, 2019. 21 p.
25. Leonard M. Future of EU-China relations: podcast. *Mark Leonard's world in 30 minutes*. 2018. URL: <https://soundcloud.com/ecfr/future-of-eu-china-relations> (Last accessed: 20.03.2019).
26. Misiagiewicz J., Misiagiewicz M. China's «One Belt, One Road» initiative – the perspective of the European Union. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Lublin – Polonia*. 2016. Vol. XXIII. No. 1. P. 33-42.
27. Moldenhauer R., Lang N., Bonanati F., Schonfeld J. Gauging the Chinese threat to European machinery makers. A German perspective on the new competitive landscape. *BCG Perspectives*. 2014. P. 1-6
28. Report of the 20th round of negotiations for the EU-China investment agreement. TRADE.B2. Directorate-General for Trade. European Commission. Brussels, 2019. 1 p.
29. Scott R.E., Jiang X. Unilateral grant of market economy status to China would put millions of EU jobs at risk: report. Washington, 2015. 23 p.
30. Shared vision, common action: A stronger Europe. A global strategy for the European Union's foreign and security policy. Council of the European Union. Brussels, 2016. 56 p.

Kukalets O. E. The impact of economic factors on the formation of the PRC's image in Europe

Starting from 2008, trade and economic cooperation between the EU and the PRC have undergone significant changes. According to the EU-China 2020 Strategic Agenda for Cooperation and the Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy, such spheres as investments, infrastructure, high-tech industry, intellectual property rights, trade regulation, and markets' access are critically important for the EU-China economic cooperation. Relations in these spheres define existing and potential challenges to the EU member states. The purpose of this article is to analyze and trace the impact of economic factors on the formation of China's image among European countries.

After analyzing each sphere, which has critical importance, studying illustrative examples of cooperation between parties, and tracing their influence on the EU policy vis-à-vis the PRC, several conclusions can be made. First, the image of China and factors, which define it, are transforming at the present moment. Second, the absence of commonly developed rules and regulations of trade and economic activities, technical underdevelopment of facilities that do not allow tracing and proving corrupt practices, challenges in developing joint foreign policy among the EU member states, create additional obstacles to develop effective cooperation between parties. A distinctive feature of this situation is that decisions made by the EU member states vis-à-vis the PRC, are determined to a certain extent by the perception of China. Third, it can be assumed that further transformation of the PRC's image will occur after 2020 caused by partial mitigation or transformation of factors which determine China's negative image.

Key words: *the European Union, the People's Republic of China, economic security, image formation*